

Con tĩ hĩ n cha, là nhà có...?

NEW YORK - Con trai cĩ a nhà đĩ c tài Qaddafi ĩ Libya bĩ cho là có liên hĩ đĩ n buôn lĩ u vũ khí. Hai ngĩĩ i con trai cĩ a Saddam là nhĩ ng kĩ hiĩ p dũm và tra tĩ n ngĩĩ i. Con cĩ a các tay bĩ o chúa, đĩ c tài, thĩĩ ng giúp thúc đĩ y sĩ sĩ p đĩ cĩ a cha mình. Nĩ u không tin, ta cĩ hĩ i ông Mubarak khĩ c rõ.

Mĩ t trong nhĩ ng gĩ t nĩĩ c trũn ly ĩ Ai Cĩ p là đĩ đĩ nh cĩ a Tĩ ng Thĩ ng Hosni Mubarak đĩ cho con mình, Gamal Mubarak (trong tĩ m hình chĩ p năm 2007), lên kĩ vĩ tĩ ng thĩ ng. (Hình: AP Photo/Ben Curtis)

Tĩ ng Thĩ ng Hosni Mubarak ĩ Ai Cĩ p phĩ i rĩ i khĩ i quyĩ n lĩ c cĩ a mình trong sĩ nhĩ c nhĩ, mĩ t phĩ n vì ông không chĩ u hĩ c mĩ t bài hĩ c cĩ a lĩ ch sĩ : Các nhà đĩ c tài chĩ ng nên có con trai.

Phĩ n lĩ n trong sĩ nhĩ ng ngĩĩ i này lĩ i có con trai. Và đĩ u này thĩĩ ng góp phĩ n đĩ y hĩ ra khĩ i quyĩ n lĩ c hay làm sĩ p đĩ đĩ t nĩĩ c.

Con trai các nhà độc tài khi n cha m t ch c

Tác Giả: Stephen Kinzer/Daily Beast

Chúa Nhật, 13 Tháng 2 Năm 2011 00:23

Ng i dân Ai C p có th ch p nh n đè nén s cãm ph n c a h thêm m t th i gian n a, n u ông Mubarak già nua đau y u không nói rõ r ng ông mu n con trai c a mình, Gamal Mubarak, lên k v .

Trong t t c m i hành vi ng o m n c a ông Mubarak, không có gì s nh c dân chúng Ai C p b ng thái đ cho r ng trong t t c 80 tri u dân Ai C p, ch có Gamal Mubarak là x ng đáng nh t đ lãnh đ o đ t n c.

K ho ch đã đ c chu n b đ đ a Gamal lên n m quy n, không qua lá phi u c a dân nh ng ch vì đó là ý mu n c a ông cha.

Ch a đ y m t tu n sau khi các v bi u tình ph n kháng bùng n i Ai C p, T ng Th ng Ali Abdullah Saleh i Yemen công khai tuyên b s ch m đ t vi c tìm cách đ a con trai mình, Ahmed, lên làm t ng th ng sau khi ông ra đi.

Cùng lúc đó, Vua Abdullah i Jordan, ng i lên k v cha mình, gi i nhi m chính ph trong n l c c ng c ch đ c a mình. Tri u đ i Abdullah này có v coi nh v ng ch c hi n nay, cũng gi ng nh i Saudi Arabia, nh ng quan ni m con trai có quy n lên k v cha i các v trí quy n l c g n nh t i th ng ngày càng đ c ít ng i i ng h .

M t s ít con c a các nhà đ c tài v n còn ti p t c gi đ c quy n l c cha ông đ i, nh Bashar al-Assad i Syria và Kim Chính Nh t (Kim Jong-Il) i B c Hàn.

Nh ng đa s các ch đ khác b th t b i th th m. L c đ a Phi Châu đ c bi t đ y r y nh ng tr ng h p này. Con trai c a Idi Amin, Daniel Arap Moi, và Jomo Kenyatta không th gi đ c quy n hành mà cha h mu n chuy n giao.

G n n c M h n n a, Jean-Claude “Baby Doc” Duvalier, lên n m ch c t ng th ng Haiti sau khi cha ông ta qua đ i nh ng không th gi đ c; các n l c nh m quay tr i i chính quy n c a ông ta th i gian qua b c n tr r t nhi u vì nh ng g i ng i dân v n còn nh , không ph i ch s tham nhũng và tàn b o đ i th i ông ta cai tr mà còn i th i cha c a ông.

M t s qu c gia, ngay c vi n t ng s c v c “cha truy n con n i” nay cũng c th gây ra s ph n u t c a dân chúng. Đi u này c th làm cho các nhà đ c tài nh Muammar Qaddafi Libya ph i suy nghĩ i. Ngay c trong tr ng h p h không lên n m quy n, đ i s ng hai ng i con trai c a Qaddafi tiêu bi u cho i s ng đ i tr y th ng th y con trai các nhà đ c tài.

M t ng i con c a Qaddafi, Saif al-Arab, b đi u tra v t i buôn vũ khí l u t i Đ c. Ng i kia, Hannibal, gây ra cu c tranh ch p ngo i giao v i Th y Sĩ khi b b t Geneva v t i hành h ng i làm c a mình. Ông ta còn liên quan đ n vi c hành hung c nh sát Ý, lái xe Porsche đi ng c chi u Champs-Élysées khi say r u và khi n c nh sát ph i đ c g i đ n khách s n Claridges London khi ng i ta nghe ti ng v ông kêu thét trong phòng (bà này sau đó nói r ng các v t b m và tr y s t là do b té).

Hai ng i con trai c a Saddam Hussein, Uday và Qusai, n i danh là nh ng k hi p dâm và tra t n ng i vô cùng tàn b o. Hi p dâm cũng là m t trò tiêu khi n c a Nicu Ceausescu, con trai c a nhà đ c tài Romania; ng i ta nói r ng y thích hi p dâm ng i v trong khi các c n v đánh đ p ng i ch ng. Nicu cũng là m t k nghi n r u và c b c, cũng nh con trai c a các nhà đ c tài khác, và trong m t s tr ng h p khác, nh Chucky Taylor Liberia và Marko Milosevic Serbia, cũng t mình đi vào lãnh v c buôn ma túy.

Ch ng c n ph i là nhà tâm lý h c tài gi i, ai cũng c th đi đ n k t lu n là c m nh n v quy n h n t t đ nh đã khi n con trai c a nh ng nhà đ c tài này th y r ng h c th s ng sa đ a hay vô đ o đ c đ n th nào cũng đ c.

Ngoài tính đ c, r u, ma túy, và bài b c, nhi u ng i con c a thành ph n đ c tài cũng c chung m t s thích khác là th thao. Marko Milosevic thích đua xe, Baby Doc lái xe mô tô, con c a Saddam Hussein và Qaddafi đ c trao cho trách nhi m đi u hành th thao trong n c.

Và hành vi b o đ ng tùy h ng cũng trong nh ng ng i này. Có cách nào khác h n đ gi i thích đ c vi c Chuck Taylor có l n đánh tài x mình đ n ch t vì nhìn th y v t tr y trên chi c xe, hay Uday Hussein ra l nh tra t n các c u th đ i bóng tròn vì h thi đ u không t t nh ý mu n c a ông ta?

Con trai các nhà độc tài khi n cha m t ch c

Tác Giả: Stephen Kinzer/Daily Beast

Chúa Nhật, 13 Tháng 2 Năm 2011 00:23

K m k p s t ngón tay, đ c cho là đ ng c c a Uday Hussein, con trai Saddam Hussein, dùng đ tr ng tr c u th bóng đá và nh ng v n đ ng viên nào khác mà không thi đ u đ c nh ý mu n c a Uday, t ng là ch t ch y ban Olympic Iraq. (Hình: Ahmad Al-Rubaye/AFP/Getty Images)

Vi c đ a con các nhà đ c tài lên n m quy n cũng th ng t o ra các cu c bi u tình ph n kháng. Năm 2005, c nh sát qu c gia Togo b n ch t h n 400 ng i bi u tình sau khi ch đ c m quy n tuyên b đ a Faure Gnassingbe lên k v cha mình khi ông này qua đ i.

B n năm sau đó, b o đ ng n ra Gabon khi các gi i ch c b u c nói r ng Ali Ben Bongo đ c b u làm t ng th ng đ thay ng i cha quá c .

Joseph Kabila lên n m quy n Congo mà không g p nhi u s ph n đ i sau khi cha ông ta b ám sát ch t năm 2001, nh ng đây có th coi là m t tr ng h p ngo i .

Uganda, T ng Th ng Yoweri Museveni có th đang nghĩ đ n vi c đ a con trai mình lên k v .

Làm th nào đ các nhà đ c tài tránh đ c kh i v n h n này?

Có l là ch có ba gi i pháp. M t là gi i pháp “s i dây l a” đ c các v vua th i Đ Qu c

Con trai các nhà đĩ c tài khi n cha mĩ t chĩ c

Tác Giả: Stephen Kinzer/Daily Beast

Chúa Nhật, 13 Tháng 2 Năm 2011 00:23

Ottoman. Họ thĩ ng ra lĩ nh giĩ t con trai cĩ a mình-thĩ t cĩ bĩ ng sĩ i dĩa lĩ a vì máu hoàng gia không đĩ c đĩ ra-đĩ tránh hĩ u hoĩ n. Đĩ u này có vĩ tàn bĩ o nhĩ ng nhĩ ng ngĩ i bĩnh vĩ c cho truyĩ n thĩ ng này nói rĩ ng sĩ ngĩ i chĩ t vì vĩ c này quá nhĩ so vĩ i con sĩ nhĩ ng ngĩ i phĩ i chĩ t trong các cuĩ c chiĩ n tranh giành ngĩi bĩu ĩ Āu Chĩu.

Giĩ i pháp thĩ nhĩ là không có con. Đó là con đĩ ng cĩ a George Washington -mĩ t sĩ sĩ gia tin rĩ ng vĩ c mĩ c bĩ nh đĩ u mùa khi còn nhĩ khiĩ n ông không thĩ có con- và đĩ u này có thĩ có ĩ nh hĩ ng lĩ n lao đĩ n lĩ ch sĩ Mĩ.

Ý hĩ ng duy trì nĩ n quân chĩ vĩ n còn rĩ t mĩ nh mĩ ĩ thĩ i cĩ a ông Washington và ông đĩ c sĩ trĩ ng vĩ ng cĩ a dân chúng đĩ n nĩ i nĩ u ông có con trai, có thĩ sĩ có nhĩ u áp lĩ c đĩ đĩ a ngĩ i con thành tĩ ng thĩ ng. Đĩ u đó có thĩ đĩ đĩ a Hoa Kĩ vĩ mĩ t hĩ ng đĩ hoàn toàn khác.

Khi ngĩ i ta tĩ hĩ i tĩ i Thĩ Nhĩ Kĩ trĩ thành mĩ t trong nhĩ ng quĩ c gia cĩ ng thĩ nh nhĩ t trong thĩ giĩ i Hĩ i Giĩo tĩ i Trung Đĩng, ta không nên bĩ qua sĩ kiĩ n là cha giĩ khai sáng quĩ c gia này, Kemal Atatürk, không có con. Cĩng giĩ ng nhĩ Washington, ông đĩ c sĩ kĩnh nĩ cĩ a cĩ quĩ c gia và có thĩ đĩ dĩng đĩ a con trai mình lên kĩ nghiĩ p.

Và giĩ i pháp thĩ ba là: Có con gái thay vì con trai. Lĩ ch sĩ tĩ ng cho thĩ y là con gái cĩ a các nhà đĩ c tài thĩ ng trĩ thành nhĩ ng nhĩ lĩnh đĩ o giĩ i, nhĩ u khĩ nĩng.

Trong sĩ này, ta có thĩ kĩ Megawati Sukaroputri ĩ Indonesia, Benazir Bhutto ĩ Pakistan, Sheikh Hasina ĩ Bangladesh, và Indira Gandhi ĩ ĩn Đĩ. Họ có vĩ đĩ c thĩ a hĩ ng khĩ nĩng lĩnh đĩ o và chĩ huy quyĩ n lĩ c, và dù rĩ ng hĩ cĩng không vĩ t qua đĩ c sĩ tham nhĩng, hĩ có vĩ cĩ i mĩ hĩ n, sĩ n sĩng thĩ a hiĩ p hĩ n và ít ham thĩch nhĩ ng đĩ u nhĩ đĩ a xe, sĩ đĩ ng ma túy và tra tĩ n.

Đĩng tĩ c cho ông Mubarak là quá trĩ đĩ dùng đĩ n 'sĩ i dĩa lĩ a' và ông cĩng không có con gái.

V.Giang chuyĩ n ngĩ